

ตัวละครผู้สูงอายุในนวนิยายไทย พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๔๘

นางสาวมาริส่า สำลี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๕๐

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ELDERLY CHARACTERS IN THAI NOVELS 1982 - 2005

Miss Marisa Sumlee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts Program in Thai

Department of Thai

Faculty of Arts Chulalongkorn University

Academic year 2007

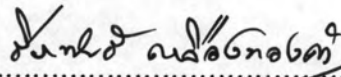
Copyright of Chulalongkorn University

501499

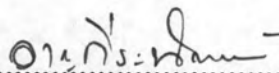
หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

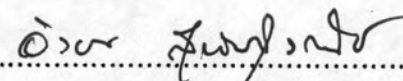
ตัวละครผู้สูงอายุในนวนิยายไทย พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๔๘
นางสาวมารีสา ลำลี
ภาษาไทย
รองศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธ์ุวัฒน์

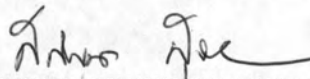
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

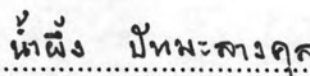

..... คณบดีคณะอักษรศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อารดา กิระนันท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ อิงอร สุพันธ์ุวัฒน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุกัญญา สุขฉายา)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.น้ำผึ้ง บัณฑิตกลางกุล)

นางสาวมาริสสา สำลี : ตัวละครผู้สูงอายุในนวนิยายไทย พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๔๘ (ELDERLY CHARACTERS IN THAI NOVELS 1982 - 2005) อ.ที่ปรึกษา : รศ.อิงอร สุพันธ์ุวัฒน์, ๑๖๐ หน้า.

วิทยานิพนธ์เรื่องตัวละครผู้สูงอายุในนวนิยายไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด และกลวิธีการนำเสนอตัวละครผู้สูงอายุที่ปรากฏในนวนิยายไทยระหว่าง พ.ศ.๒๕๒๕ - ๒๕๔๘ ที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุในสังคมไทย โดยศึกษาจากนวนิยายของนักเขียนที่เคยได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน(ซีไรท์)หรือรางวัลจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ที่ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๔๘ ซึ่งมีผู้สูงอายุเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง จำนวน ๙ เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า ในด้านแนวคิด นวนิยายทุกเรื่องมีแนวคิดเน้นความสำคัญและคุณค่าของผู้สูงอายุ โดยสามารถสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุคือทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าสำหรับครอบครัว และสังคม พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่าอายุไม่ใช่อุปสรรคของการอยู่ร่วมกันระหว่างคนต่างวัย หากบุคคลยอมรับความแตกต่างบนพื้นฐานของความเข้าใจ ด้านกลวิธีการนำเสนอตัวละครผู้สูงอายุ แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะคือ ๑) กลวิธีการนำเสนอตัวละครเอก โดยแบ่งออกเป็น กลวิธีการนำเสนอตัวละครเอกเดี่ยว และกลวิธีการนำเสนอตัวละครเอกคู่ขนาน ๒) กลวิธีการนำเสนอตัวละครรอง โดยแบ่งออกเป็น กลวิธีการนำเสนอตัวละครรองเดี่ยว และกลวิธีการนำเสนอตัวละครรองคู่ขนาน ทั้งแนวคิดและกลวิธีการนำเสนอตัวละครผู้สูงอายุสามารถแสดงคุณค่าของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ การเป็นที่พึ่งให้แก่บุตรหลาน การเป็นผู้สืบทอดความคิดจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ทำหน้าที่แทนบิดามารดา ปกป้องคุณธรรมให้แก่ชนรุ่นหลัง เป็นสื่อแสดงความรู้สึกและความต้องการของผู้สูงอายุในสังคมไทย

ภาควิชา ภาษาไทย
สาขาวิชา ภาษาไทย
ปีการศึกษา ๒๕๕๐

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4780184722 : MAJOR THAI

KEY WORD : NOVELS / ELDERLY CHARACTER

MARISA SUMLEE : ELDERLY CHARACTERS IN THAI NOVELS 1982 - 2005

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. ING-ORN SUPANVANIT, 160 pp.

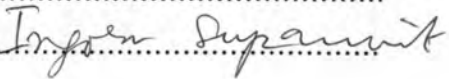
The purpose of this thesis is to study the idea and strategies in the presentation of elderly characters in Thai novels during 1982-2005, which reflect the appreciation of the elderly in Thai society. The research is conducted on 9 novels by the South East Asian Writes Awards (S.E.A) writers, published during 1982-2005, in which the elderly play the leading role. The research reveals as follows:

About the idea, all novels emphasize the importance and value of the elderly. It can be summarized that the elderly is the valuable resource person for the family and society and that age is not an obstruction of the living together of the two people of different ages if they accept the different on the basis of understanding.

About the strategies, there are two types: the one presenting the protagonist and other major characters; the other presenting the single minor character and other minor characters.

Both the idea and the strategies in the presentation of the elderly can show the value of the elderly in various aspects as follows: the patron for the siblings, the heir transmitting the ideas from generation to generation, the pseudo – parents instigating morality to the next generation, and the medium to express feelings and needs of the elderly in Thai society.

Department Thai
Field of study Thai
Academic year 2007

Student's .....
Advisor's .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงลง ด้วยความเมตตาของ รศ.อิงอร สุพันธุ์วัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่ผู้วิจัย พร้อมทั้งตลอดเวลา แก่ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสิ้น โดยมิได้คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย จนวันนี้มิได้เพราะ “ครู” ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.อารดา กิระนันท์ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ.สุกัญญา สุขฉายา และ อ.ดร.น้ำผึ้ง บัณฑิตกลางคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาตรวจสอบ แก่ไข แนะนำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นายนิคม ลำลี บิดาผู้เป็นพรหมของลูก ให้ทั้งร่างกายแรงใจ รวมไปถึงทรัพย์สินในการสนับสนุนการศึกษา ความรักความปรารถนาดีอย่างยั้งนี้ เป็นเสมือนแรงผลักดันให้ก้าวเดินต่อไปอย่างไม่ย่อท้อ ขอกราบขอบพระคุณ นางสุนี ขุนอำไพ มารดา ผู้เคียงข้าง รับฟังและให้คำปรึกษา ความรักของแม่เป็นสายธารหล่อเลี้ยงให้ลูกไม่เคยเหือดแห้ง กำลังใจ

ขอกราบรำลึกในพระคุณ นายเรียบ - นางประเพียร ขุนอำไพ และนางจันทร์ ลำลี ผู้เป็นแรงบันดาลใจ ให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในตัวละครผู้สูงอายุ ทุกท่านคือผู้ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ อ.ธีระนาถ ทีปะปาล ผู้เป็นเสมือนมารดาบุญธรรม ที่มีแต่ความรัก ความปรารถนาดีให้เสมอมา

ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของ อ.วิมลมาศ ปฤชากุล ภาควิชาภาษาและวรรณคดีไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่มีเคยทอดทิ้งให้ศิษย์ต้องเดียวดายท่ามกลาง หุบเหวแห่งความยากลำบาก พระคุณนี้มีอาจลบลืม อนึ่งผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณของครู อาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยมาเป็นลำดับ

ขอขอบคุณ นางสาวภัสวรรณ เดชมหามงคล ผู้เปี่ยมไปด้วยคุณค่าของคำว่า “มิตรแท้” นายกรกช ลำลี, นายธรรมโรจน์ ลำลี, นางสิริกาญจน์ ทองสงโสม ที่อยู่เบื้องหลังและรอคอยความสำเร็จนี้ด้วยใจจดจ่อ นายวสันต์ รัตนโกคา นายอินเชาว์ เพ็ชรรัตน์ นางสาวประภาลักษณ์ รอบคอบ ผู้เป็น“น้อง”ที่พร้อมทำเพื่อ “พี่” รวมไปถึงมิตรสหายทุกคน ที่คอยได้ถามด้วยความห่วงใย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
บทที่ ๒ แนวคิดที่สัมพันธ์กับบทบาทของตัวละครผู้สูงอายุ.....	๖
๒.๑ ความรักและความหวังในอนาคตที่ดีของบุตรหลาน ทำให้ผู้สูงอายุ เสียดสีความสุขส่วนตน : ตาเทียม.....	๗
๒.๒ ผู้สูงอายุเป็นที่พึ่งพิงของบุตรหลานและบุคคลอื่นรอบตัว : มัลลิกา.....	๑๓
๒.๓ ผู้สูงอายุตระหนักถึงบทบาทของตนในฐานะที่พึ่งของบุตรหลาน : บุนหา และพจน์.....	๑๙
๒.๔ ผู้สูงอายุคือผู้ปลอบประโลม หล่อเลี้ยง และยึดเหนี่ยวจิตใจ : ป้าจันทร์.....	๒๓
๒.๕ ผู้สูงอายุเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตให้แก่ บุตรหลาน : ปู่พลี.....	๒๕
๒.๖ ผู้สูงอายุและและบุคคลวัยหนุ่มสาวสามารถอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ ซดเขยส่วนที่ขาดของกันและกัน : ไมตรี และพุดซ้อน.....	๒๗
๒.๗ ผู้สูงอายุและคนวัยหนุ่มสาว ควรทำความเข้าใจ เรียนรู้ ซึ่งกันและกัน : มุหน่าย.....	๓๑
๒.๘ ผู้สูงอายุสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างทันสมัย ทั้งตนเองและเป็น ที่พึ่งให้แก่ผู้อื่น : วิฑู.....	๓๗
๒.๙ ผู้สูงอายุต่างเพศ มีปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน : พลโทแก้วและใจจันทร์.....	๓๓
บทที่ ๓ กลวิธีการนำเสนอตัวละครผู้สูงอายุ.....	๔๔
๓.๑ กลวิธีการนำเสนอตัวละครเอก.....	๕๐
๓.๑.๑ กลวิธีการนำเสนอตัวละครเอกเดี่ยว.....	๕๐
๓.๑.๒ กลวิธีการนำเสนอตัวละครเอกคู่ขนาน.....	๖๔
๓.๒ กลวิธีการนำเสนอตัวละครรอง.....	๙๖
๓.๒.๑ กลวิธีการนำเสนอตัวละครรองเดี่ยว.....	๑๐๔
๓.๒.๒ กลวิธีการนำเสนอตัวละครรองคู่ขนาน.....	๑๐๕

บทที่ ๔	คุณค่าของตัวละครผู้สูงอายุ	
๔.๑	คุณค่าในการเป็นที่พึ่งให้แก่บุตรหลาน.....	๑๑๕
๔.๑	คุณค่าในการเป็นผู้สืบทอดความคิดจากชนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง.....	๑๒๑
๔.๑.๑	ในฐานะเป็นผู้อบรมสั่งสอน ตักเตือน.....	๑๒๑
๔.๑.๒	ในฐานะเป็นผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย.....	๑๒๘
๔.๓	คุณค่าในการทำหน้าที่แทนบิดามารดา.....	๑๓๓
๔.๔	คุณค่าในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่ชนรุ่นหลัง.....	๑๓๗
๔.๔	คุณค่าในการเป็นสื่อแสดงความรู้สึก ความต้องการ ของผู้สูงอายุในสังคม.....	๑๓๘
๔.๔.๑	ความต้องการได้รับการยอมรับ.....	๑๓๙
๔.๔.๒	ความต้องการได้รับการดูแลและเอาใจใส่.....	๑๔๐
บทที่ ๕	สรุปและข้อเสนอแนะ.....	๑๔๕
	รายการอ้างอิง.....	๑๔๙
	บรรณานุกรม.....	๑๕๐
	ภาคผนวก.....	๑๕๒
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	๑๖๐